

Polugodišnji bilten

juli - decembar 2021. godine

**MINISTARSTVO SIGURNOSTI BOSNE I HERCEGOVINE
ODSJEK ZA BORBU PROTIV TRGOVINE LJUDIMA**

UNUTAR OVOG IZDANJA

PRELIMINARNI STATISTIČKI PODACI O ŽRTVAMA TRGOVINE LJUDIMA ZA 2021. GODINU, PROTOKOL O SARADNJI I OSIGURANJU SMJEŠTAJA I ZBRINJAVANJA ŽRTAVA TRGOVINE LJUDIMA U BOSNI I HERCEGOVINI, MINIMALNI STANDARDI I KRITERIJI ZA ODABIR NEVLADINIH ORGANIZACIJA KOJE PRUŽAJU SMJEŠTAJ I POMOĆ ŽRTVAMA TRGOVINE LJUDIMA U BOSNI I HERCEGOVINI, JAČANJE REFERALNIH MEHANIZAMA NA KANTONALNOM I OPŠTINSKOM NIVOU ZA SUZBIJANJE PROSJAČENJA I SVIH DRUGIH OBLIKA EKSPLOATACIJE DJECE, EDUKACIJE ZA PRIMJENU I IMPLEMENTACIJU PROTOKOLA ZA PREVENCIJU I POSTUPANJE U SLUČAJEVIMA PROSJAČENJA I SVIH DRUGIH OBLIKA EKSPLOATACIJE DJECE, OBUKE ZA PREDSTAVLJANJE I PRIMJENU SMJERNICA ZA POSTUPANJE NADLEŽNIH INSTITUCIJA I OVLAŠTENIH ORGANIZACIJA U SUZBIJANJU TRGOVINI LJUDIMA, SENZIBILIZACIJA ČLANOVA KOORDINACIONIH TIMOVA ZA BORBUNO PROTIV TRGOVINE LJUDIMA, JAČANJE ULOGE MOBILNIH IDENTIFIKACIJSKIH TIMOVA U PREVENCIJI I BORBUNO PROTIV TRGOVINE LJUDIMA U BIH, EDUKACIJE, PODIZANJE SVJESNOSTI O PROBLEMU TRGOVINE LJUDIMA I OBILJEŽAVANJE VAŽNIH DATUMA, NASTAVAK SARADNJE I PODRŠKA LOKALNIM ORGANIZACIJAMA, SARADNJA SA AKADEMSKOM ZAJEDNICOM U PRAĆENJU NOVIH TRENDOVA, EDUKACIJA IZ OBLASTI POINTS OF YOU - POY, ŽRTVAMA JE OLAKŠAN PRISTUP OBEŠTEČENJU U KRIVIČNOM POSTUPKU, OSIGURANA JE ZAŠTITA I POMOĆ DJECE ŽRTAVA TRGOVINE LJUDIMA, ISKORAK KA DOBRIM PRAKSAMA U ZAŠTITI PRAVA ŽRTAVA TRGOVINE LJUDIMA, PODRŠKA USAID-A U BORBUNO PROTIV TRGOVINE LJUDIMA U BIH, JAVNI POZIV USAID/INSPIRE ZA DOSTAVLJANJE PROJEKTNIH PRIJEDLOGA ZA 2022. GODINU, PREZENTACIJA NOVOG HELP ONLINE MODULA, OBUKA TRGOVINA LJUDIMA U SVRHU RADNE EKSPLOATACIJE ZA INSPEKTORE RADA I DRUGE RELEVANTNE PROFESIONALCE, INFORMATIVNE KAMPANJE NA TEMU TRGOVINA DJECOM U BOSNI I HERCEGOVINI, PROJEKAT VIJEĆA EVROPE OBJAVIO STUDIJU O TRGOVINI DJECOM I SMJERNICE ZA ZAŠTITU PRIVATNOG ŽIVOTA I LIČNIH PODATAKA ŽRTAVA TRGOVINE LJUDIMA U BOSNI I HERCEGOVINI, OBUKE NA TEMU ZAŠTITE PRIVATNOG ŽIVOTA I LIČNIH PODATAKA ŽRTAVA TRGOVINE LJUDIMA, OBILJEŽAVANJE EVROPSKOG DANA BORBE PROTIV TRGOVINE LJUDIMA - PRESS KONFERENCIJA I OKRUGLI STO NA TEMU TRGOVINA LJUDIMA U SVRHU RADNE EKSPLOATACIJE, REGIONALNA KONFERENCIJA NA TEMU TRGOVINA DJECOM, OBUKA ZA PRAVNE STRUČNJAKE NA TEMU TRGOVINA DJECOM (U SKLOPU GODIŠNJEG SAVJETOVANJA TUŽILACA, ORGANIZOVANOG U NEUMU), DONACIJA IT OPREME ZA ŠEST ORGANIZACIJA CIVILNOG DRUŠTVA KOJE PRUŽAJU DIREKTNU PODRŠKU ŽRTVAMA TRGOVINE LJUDIMA,

PRELIMINARNI STATISTIČKI PODACI O ŽRTVAMA TRGOVINE LJUDIMA ZA 2021. GODINU

U toku 2021. godine identifikovano je ukupno 56 potencijalnih žrtava trgovine ljudima, od čega su 33 žrtve ženskog pola, a 23 muškog pola. Od ukupnog broja potencijalnih žrtava trgovine ljudima 7 žrtava su punoljetne osobe (6 žena i 1 muškarac), a 49 žrtava su maloljetne osobe (27 ženskog pola i 22 muškog pola). U izvještajnom period zabilježeni su sljedeći oblici eksploatacije: 53 prosjačenja, 1 seksualna eksploatacija, 1 prinudni brak u kombinaciji sa prosjačenjem i 1 drugi vid eksploatacije. Od ukupnog broja potencijalnih žrtava trgovine ljudima jedna žrtva je bila strani državljanin (Sjeverna Makedonija), a 55 žrtava su državljani Bosne i Hercegovine. U skloništimama je pružena pomoć za 52 žrtve trgovine ljudima.

PROTOKOL O SARADNJI I OSIGURANJU SMJEŠTAJA I ZBRINJAVANJA ŽRTAVA TRGOVINE LJUDIMA U BOSNI I HERCEGOVINI

Dana 17.02.2022. godine Ministar bezbjednosti BiH i direktorica Udruženja "Žene sa Une" iz Bihaca potpisali su "Protokol o saradnji i osiguranju smještaja i zbrinjavanja žrtava trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini". U skladu sa potpisani protokolom, Udruženje "Žene sa Une" pružat će besplatan smještaj i zbrinjavati žrtave trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini (domaće i strane). Realizaciju ovog protokola, Udruženje "Žene sa Une" finansirati će iz donatorskih sredstava.

MINIMALNI STANDARDI I KRITERIJI ZA ODABIR NEVLADINIH ORGANIZACIJA KOJE PRUŽAJU SMJEŠTAJ I POMOĆ ŽRTVAMA TRGOVINE LJUDIMA U BOSNI I HERCEGOVINI

Dana 09.02.2022. godine, Ministar bezbjednosti BiH potpisao je Odluku kojom je donio "Minimalne standarde i kriterije za odabir nevladinih organizacija koje pružaju smještaj i pomoć žrtvama trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini". Odluka je stupila na snagu danom potpisivanja. Minimalni standardi i kriteriji za odabir nevladinih organizacija koje pružaju smještaj i pomoć žrtvama trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini su dokument koji je izrađen u okviru PaCT projekta GIZ.¹

1 Vid.: <https://www.giz.de/en/worldwide/80971.html> .

Osnovna svrha dokumenta je da se postave osnove za pomoć žrtvama trgovine ljudima te pruži neophodna pomoć prilikom identifikacije, smještaja u sklonište te boravka u istom. Dakle sama svrha dokumenta je da se unaprijedi pomoć i zaštita žrtava trgovine ljudima u samim skloništima kojima upravljaju nevladine organizacije. Dokument je objavljen na web stranici ministarstva.²

JAČANJE REFERALNIH MEHANIZAMA NA KANTONALNOM I OPŠTINSKOM NIVOU ZA SUZBIJANJE PROSJAČENJA I SVIH DRUGIH OBLIKA EKSPLOATACIJE DJECE

U okviru projekta „Jačanje lokalnih kapaciteta u borbi protiv trgovine ljudima u BiH“, s ciljem poboljšanja rane identifikacije i adekvatnog reagovanja institucija u pružanju zaštite i sigurnosti djece, potencijalnim žrtvama trgovine ljudima, projektni partner World Vision-a BiH, udruženje “Zemlja djece u BiH”, u koordinaciji i aktivnoj participaciji ključnih aktera za zaštitu djece, aktivno je radilo sa određenim zajednicama Bosansko-podrinjskog, kantona-Goražde, Tuzlanskog kantona i Srednjobosanskog kantona.

Proces jačanja referalnih mehanizama je usmjeren kroz razvoj protokola za prevenciju i postupanje u slučajevima prosjačenja i svih drugih oblika eksploatacije djece, i u izvještajnom periodu proces je formaliziran i Protokol potpisan u 4 opštine (Doboj Istok, Gradačac, Bugojno, Kalesija) i na nivou 2 kantona (Tuzlanski kanton i Bosansko-podrinjski kanton-Goražde).

Od ukupno planiranih 30 zajednica, u 2021. godini sveukupno je formalizirano 10 Protokola, s tim da je uporedo proces izrade započet u drugim zajednicama i kantonima u kojima je ovakav oblik eksploatacije zastupljen (Jablanica, Konjic, Travnik, Jajce, Posavski kanton, Srednjobosanski kanton, Sanski Most, Ključ, Bihać, Unsko-sanski kanton).

S ciljem finalizacije ovih protokola, uspješno je organizirano ukupno trinaest (13) radionica na kojima je učestvovalo 132 stručnjaka (Ž 80/M 52), uključujući članove lokalnih/kantonalnih grupa za zaštitu djece, predstavnike centara za socijalni rad, policije, zdravstvenih ustanova, predškolskih ustanova i škola, gradske uprave, pro-romskih nevladinih organizacija te predstavnika resornih ministarstava na kantonalnom nivou i članova Koordinacionih timova za borbu protiv trgovine ljudima. Potpisivanjem protokola u pojedinim lokalnim zajednicama stvorene su formalne pretpostavke za osnivanje mobilnih timova za identifikaciju potencijalnih žrtava trgovine ljudima.

² Vid.: http://www.msb.gov.ba/anti_trafficking/novosti/default.aspx?id=21234&langTag=en-US

EDUKACIJE ZA PRIMJENU I IMPLEMENTACIJU PROTOKOLA ZA PREVENCIJU I POSTUPANJE U SLUČAJEVIMA PROSJAČENJA I SVIH DRUGIH OBLIKA EKSPLOATACIJE DJECE

S ciljem jačanja kapaciteta članova lokalnih referalnih mehanizama iz opština u kojima je formaliziran i potpisan Protokol, organizovane su trodnevne obuke za proaktivnu identifikaciju

djece (potencijalnih) žrtava trgovine ljudima i postupanje u slučajevima svih oblika eksploatacije djece.

Projektni partner World Vision-a BiH, udruženje Zemlja djece u BiH, održao je dvije obuke na kojima je ukupno prisustvovalo 51 učesnik (Ž28/M23) iz četiri (4) opštine: Doboj Istok, Gradačac, Bugojno i Travnik. Obuka je fokusirana na

hodogram postupanja svih potpisnika protokola u novouspostavljenom lokalnom mehanizmu za suzbijanje prosjačenja i drugih oblika eksploatacije djece, kao i na kreiran modul za primjenu u praksi - Vodič za skrining i identifikaciju djece potencijalnih žrtava trgovine ljudima. Posebna pažnja je posvećena razumijevanju i primjeni minimalnih standarda u postupanju svih aktera u svim fazama zaštite i podrške djeci (potencijalnim) žrtvama eksploatacije, zasnovanih na najboljem interesu djeteta. Participativni proces učesnika obezbijeden je kroz rad na konkretnim realnim slučajevima iz prakse, za sva četiri sektora (postupanje policije, obrazovnih ustanova, zdravstvene i socijalne službe).

OBUKE ZA PREDSTAVLJANJE I PRIMJENU SMJERNICA ZA POSTUPANJE NADLEŽNIH INSTITUCIJA I OVLAŠTENIH ORGANIZACIJA U SUZBIJANJU TRGOVINI LJUDIMA

S ciljem jačanja kapaciteta članova novoformiranih koordinacionih timova za borbu protiv trgovine ljudima, u izvještajnom periodu su nastavljane obuke s ciljem predstavljanja nadograđenih „Smjernice za postupanje nadležnih institucija i ovlaštenih organizacija u suprotstavljanju trgovini ljudima“ koje je World Vision BiH, u saradnji sa Odsjekom za borbu protiv trgovine ljudima, finalizirao u okviru projekta *Jačanje lokalnih kapaciteta za borbu*

*trgovini ljudima u BiH.*³

Posljednje dvije edukacije su organizovane uz učešće 38 (30 M/8 F) predstavnika koordinacionih timova i predstavnika institucija sa lokalnog nivoa. Fokus obuka je na prepoznavanju indikatora koji ukazuju na potencijalnu žrtvu trgovine ljudima, postupcima upućivanja i pružanja pomoći žrtvama trgovine ljudima i svakako, međusobnoj saradnji nadležnih institucija i organizacija na svim nivoima.

³ See: <https://www.wvi.org/bosnia-and-herzegovina/our-projects/combating-human-trafficking>.

SENZIBILIZACIJA ČLANOVA KOORDINACIONIH TIMOVA ZA BORBU PROTIV TRGOVINE LJUDIMA

S ciljem podizanja svijesti o tome kako osobni stereotipi i stavovi utiču u procesu donošenja odluka i reagovanju profesionalaca u kontaktu sa potencijalnom žrtvom trgovine ljudima, projektni partner World Vision-a BiH, udruženje Kali Sara-RIC, je organizovala tri dvodnevne obuke na temu „Trgovina ljudima i socijalni pravda“ namijenjena za članove koordinacionih timova za borbu protiv trgovine ljudima i predstavnike institucija koji u svom profesionalnom angažmanu prvi stupaju u kontakt sa potencijalnom žrtvom (policija i centar za socijalni rad).

Ukupno 92 (Ž37/55M) profesionalca su kroz edukacije imali priliku za bolje razumijevanje vrijednosti različitosti, uvodeći ih u kritičko razmišljanje o predrasudama kako bi mogli prepoznati pogrešna tumačenja, stereotipe i predrasude kojima su svakodnevno izloženi te njegovali sposobnost ustrajnosti u borbi protiv predrasuda kada se radi o potencijalnoj žrtvi trgovine ljudima.

Osim obuka, Kali Sara-RIC je realizovala 3 sastanka sa članovima romske zajednice u Visokom, Bijeljini i Goraždu gdje su sa ukupno 66 članova (Ž55/14 M) imali priliku razgovarati o rizicima i faktorima koji mogu uticati da dijete ili odrasla osoba bude potencijalna žrtva trgovine ljudima. Sastanci su ujedno prilika za zagovaranje jačanja i ostvarivanja saradnje sa lokalnim institucijama kako bi se osigurala adekvatna zaštita i podrška u blagovremenom reagovanju na svaku sumnju da se radi o slučaju trgovine ljudima, posebno kada se radi o djeci. Osim romskih zajednica, zagovaračke aktivnosti su usmjerene i na predstavnike institucija gdje su predstavnici Kali Sara-RIC realizovali 6 sastanaka kako bi se uticalo na prevazilaženje faktora koji mogu uticati na preveniranje da neko od članova zajednice bude u riziku da postane potencijalna žrtva.

JAČANJE ULOGE MOBILNIH IDENTIFIKACIJSKIH TIMOVA U PREVENCIJI I BORBI PROTIV TRGOVINE LJUDIMA U BiH

Pod okriljem projekta **Unapređenje identifikacije i rezilijencije (potencijalnih) žrtava trgovine na Zapadnom Balkanu**, koji World Vision u BiH provodi uz podršku GIZ-a, a djelujući u sinergiji sa gore elaboriranim aktivnostima, proveden je spektar aktivnosti usmjerenih na planirano uspostavljanje novih i optimiziranje postojećih timova za mobilnu identifikaciju u 6 BiH zajednica. U bliskoj saradnji sa kantonalnim Koordinacionim timovima za borbu protiv trgovine ljudima u Kantonu Tuzla, Kantonu Sarajevo, Unskosanskom kantonu, te Koordinatorom za borbu protiv trgovine ljudima u Republici Srpskoj potvrđena je važnost integracije mobilne identifikacije/MIT-ova u efikasna sistemski rješenja i referalne mehanizme na relevantnim nivoima djelovanja. Integracijom Mobilnog identifikacijskog tima u referalni mehanizam na lokalnom i kantonalnom nivou, kroz potpisivanje gore navedenih Protokola za prevenciju i postupanje u slučajevima dječjeg prosjačenja i drugih oblika eksploatacije djece u Tuzlanskom kantonu, stvorene su i formalne pretpostavke za uspostavljanje i sistemsko prepoznavanje ovog mehanizma, dok je prema gradskoj administraciji Tuzla upućena i zvanična inicijativa Koordinacionog tima za formalizaciju MIT-a.

EDUKACIJE, PODIZANJE SVJESNOSTI O PROBLEMU TRGOVINE LJUDIMA I OBILJEŽAVANJE VAŽNIH DATUMA

U bliskoj saradnji sa Koordinacionim timom za borbu protiv trgovine ljudima, članovima Mobilnog identifikacijskog tima, sveobuhvatnom informativno-edukativnom kampanjom u Gradu Tuzla je obilježen je 18. oktobar, Evropski dan borbe protiv trgovine ljudima, prilikom koje je građanstvo upoznato sa uspostavljenim referalnim mehanizmom, kao i ulogom MIT-a u ranom prepoznavanju i osiguranju pristupa adekvatnoj asistenciji za žrtve trgovine.

U prihvatnom centru Ušivak, povodom 18. oktobra, za World Vision tim, osoblje kampa i partnere, u partnerstvu sa Službom za poslove sa strancima, upriličene su tri edukativne sesije na temu ranog prepoznavanja i preliminarne identifikacije potencijalnih žrtava trgovine ljudima među osobama u miješovitim migracijskim tokovima. Edukacije su ocijenjene kao izuzetno kvalitetne i prijeko potrebne za kontinuirano jačanje kapacitete timova koji su u prvom kontaktu sa pojedincima i grupama u riziku koji prolaze kroz kampove u kojima djelujemo.

NASTAVAK SARADNJE I PODRŠKA LOKANIM ORGANIZACIJAMA

U okviru regionalnog projekta Prevenција i borba protiv trgovine ljudima na zapadnom Balkanu (PaCT) GIZ je u proteklom periodu:

- pružao podršku jačanju mobilnih identifikacijskih timova kao prevenciju trgovini ljudima u regionu;
- pružao podršku (potencijalnim) žrtvama trgovine ljudima kao i profesionalcima koji rade direktno sa žrtvama;
- podržao realizaciju kampanja podizanja svijesti o ciljnim grupama u

- podržao realizaciju kampanja podizanja svijesti o ciljnim grupama u riziku i žrtvama trgovine ljudima i srodnih oblika nasilja na internetu kako bi se smanjila cyber trgovina, (seksualno) zlostavljanje i eksploatacija djece u digitalnom okruženju na lokalnom i regionalnom nivou. Aktivnosti su realizirane kroz saradnju sa lokanim partnerskim organizacijama World Vision, MFS "Emmaus" i "Žene sa Une".

SARADNJA SA AKADEMSKOM ZAJEDNICOM U PRAĆENJU NOVIH TRENDOVA

U decembru 2021. godine je za aktere uključene u borbu protiv trgovine ljudima u BiH, međunarodne i lokalne nevladine organizacije, donatore i akademsku zajednicu, upriličena zapažena edukacija na temu praćenja svjetskih trendova u oblasti trgovine ljudima, kao i izazova u reakciji na ovaj oblik kriminaliteta, sa posebnim osvrtom na zemlje Balkana. Sa namjerom da doprinese adekvatnosti djelovanja protiv trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini, World Vision BiH i Sveučilište/Univerzitet "Vitez", uz podršku Vlade Sjedinjenih Američkih Država i GIZ-a (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit), omogućili su predavanja najvećih svjetskih istražavača iz ove oblasti, [prof. dr John Winterdyk, sa Mount Royal Univerziteta u Kanadi](#) i [prof. dr Georgios Antonopoulos, sa Teesside Univerziteta iz Ujedinjenog Kraljevstva](#). Predavanje je bilo idealna prilika za jačanje koalicije u borbi protiv trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini, kroz razmjenu informacija i jačanje svih potrebnih veza i kapaciteta za adekvatan odgovor na ovaj oblik kriminaliteta.

EDUKACIJA IZ OBLASTI POINTS OF YOU - POY

U periodu od juna do oktobra 2021. godine u okviru PaCT projekta i tematskog paketa Psihosocijalna podrška u šelterima održan je niz regionalnih online treninga za organizacije koje pružaju podršku (potencijalnim) žrtvama trgovine ljudima. Treninzi su bili na temu "Points of You – PoY" metodologiji ličnog, profesionalnog i organizacijskog razvoja koja koristi specifične alate za facilitaciju grupnih procesa, kreativni dio edukacijskih programa, radionica i treninga, kao dio individualnog i timskog rada. Cilj treninga bio je pružiti podršku organizacijama kroz edukaciju osoba koje rade direktno u skloništim sa (potencijalnim) žrtvama trgovine ljudima. Organizacijama su dostavljeni setovi Points of You alata koje će dalje koristiti za rad sa svojim korisnicima.

PODRŠKA USAID-A U BORBI PROTIV TRGOVINE LJUDIMA U BIH

Američka agencija za međunarodnu saradnju (USAID), u mjesecu oktobru 2021. godine potpisala je ugovor sa četiri nevladine organizacije i na taj način nastavila kontinuiranu podršku u procesu borbe za poštovanje svih ljudskih prava. Potpisom ugovora o dodjeli granta u hotelu Europa u Sarajevu, organizacije Udruženje građana za promociju obrazovanja Roma "Otaharin", Međunarodni forum solidarnosti EMMAUS, Crveni križ Zapadno-hercegovačkog kantona i Centar ženskih prava, provodit će projekte namijenjene borbi protiv trgovine ljudima. Za njihova četiri projekta bit će utrošeno 660.000,00 KM u naredne jednu do dvije godine, ovisno o trajanju potpisanog ugovora. Ovo su ujedno i prvi ugovori u okviru Programa podrške zaštiti ljudskih prava (USAID/INSPIRE) namijenjeni borbi protiv trgovine ljudima, a u naredne četiri godine USAID će dodijeliti ukupno 2 miliona dolara za aktivnosti namijenjene borbi protiv trgovine ljudima, a koje će se provoditi na području Bosne i Hercegovine.

JAVNI POZIV USAID/INSPIRE ZA DOSTAVLJANJE PROJEKTNIH PRIJEDLOGA ZA 2022. GODINU

Kroz Program podrške zaštiti ljudskih prava (USAID/INSPIRE), Američka agencija za međunarodni razvoj (USAID) osnažuje građane i vlasti u BiH kako bi unaprijedili zaštitu ljudskih prava te pružili bolje usluge i prilike za zapošljavanje marginaliziranim grupama u Bosni i Hercegovini. Ovaj program gradio je kapacitete nevladinih organizacija za saradnju s vlastima na svim nivoima. Program je pružio podršku zagovaranju sistemskih rješenja za probleme s kojima se suočavaju marginalizirane grupe. Marginalizirane grupe u BiH susreću se i dalje s velikim izazovima. Zato je ključno kontinuirano pružati podršku onima kojima je potrebna, među kojima se nalaze i žrtve trgovine ljudima. U cilju podrške marginalizovanim grupama USAID/INSPIRE je u januaru 2022. godine objavio javni poziv za nevladine organizacije registrirane u Bosni i Hercegovini da dostave svoje projektne prijedloge u okviru komponente za pružanje **„Podrške aktivnostima nevladinih organizacija u borbi protiv trgovine ljudima”**. Ukupni raspoloživi fond sredstava po ovom javnom pozivu iznosi 750.000,00 BAM. Minimalni iznos sredstava koja se traže od USAID/INSPIRE ne može biti manji od 50.000,00 BAM, a maksimalan iznos traženih sredstava ne može prelaziti 250.000,00 BAM. Trajanje projekta ne može biti kraće od 12 mjeseci ni duže od 24 mjeseca.

PREZENTACIJA NOVOG HELP ONLINE MODULA

U saradnji sa sestrinskim projektima iz Sjeverne Makedonije i Srbije, projekat „[Prevenција i borba protiv trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini](#)“, koji se provodi u okviru zajedničkog programa Evropske unije i Vijeća Evrope „[Horizontal Facility za zapadni Balkan i Tursku 2019-2022](#)“ organizovao je 04. novembra webinar na kojem je predstavljen novi online modul obuke [HELP \(Obrazovanje o ljudskim pravima za pravne stručnjake\)](#) o **trgovini ljudima u svrhu radne eksploatacije**. Webinar je okupio više od 130 učesnika – inspektore rada, sudije, tužitelje, odvjetnike, policajce, predstavnike međunarodnih organizacija, državnih ministarstava koja se bave ljudskim pravima i pitanjima trgovine ljudima te organizacije civilnog društva koje rade sa žrtvama.

Autori HELP modula za obuku, Mike Dottridge i Klara Skrivanakova, predstavili su postavljene ciljeve edukacije kroz ovaj modul i njegov sadržaj, dok su preglede stanja u tri zemlje u vezi sa trgovinom ljudima u svrhu radne eksploatacije i napora koje poduzimaju relevantne državne institucije na identifikaciji slučajeva i zaštiti žrtava dali državni koordinatori i drugi relevantni predstavnici.

Ovaj modul obuke važan je alat za razvoj državnih kapaciteta za identifikaciju i kazneni progon u slučajevima radne eksploatacije, kao i za pružanje adekvatne podrške i pomoći žrtvama. Projekat prevencija i borba protiv trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini planira obuku profesionalaca kroz novi modul u martu 2022. godine.

OBUKA TRGOVINA LJUDIMA U SVRHU RADNE EKSPLOATACIJE ZA INSPEKTORE RADA I DRUGE RELEVANTNE PROFESIONALCE

Projekat „[Prevencija i borba protiv trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini](#)“ koji se provodi u okviru zajedničkog programa Evropske unije i Vijeća Evrope „Horizontal Facility za Zapadni Balkan i Tursku 2019-2022“ realizirao je dvije osnovne i jednu naprednu obuku o trgovini ljudima u svrhu radne eksploatacije. (Prve tri osnovne obuke organizovane su u decembru 2020. godine, te januaru i martu 2021. godine)

Tokom osnovnih obuka 19. novembra (Vlašić) i 08. decembra (Doboj), 32 učesnika (inspektori rada, tužioci, policajci, predstavnici centara za socijalni rad i obrazovnih institucija, nevladinih organizacija), povećalo je svoje znanje o [Konvenciji Vijeća Evrope o akciji protiv trgovine ljudima](#), sudskoj praksi Evropskog suda za ljudska prava, te diskutovalo o pravnom i institucionalnom okviru za borbu protiv trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini i indikatorima radne eksploatacije.

Napredna četverodnevna obuka na temu trgovina ljudima u svrhu radne eksploatacije održana je tokom novembra i decembra 2021. godine. Osamnaest inspektora rada i policijskih službenika analiziralo je hipotetičke slučajeve trgovine ljudima i razgovaralo o pristupima i stavovima koje treba usvojiti u radu sa potencijalnim žrtvama.

Fokus obuka, između ostalog, bio je i na razvijanju kapaciteta za otkrivanje i komunikaciju sa potencijalnim žrtvama trgovine ljudima, te njihovo upućivanje nadležnim organima. Predavači su bili domaći i međunarodni stručnjaci te inspektori rada. Do sada, ukupno 105 profesionalaca je prošlo osnovnu obuku u okviru projekta, od čega 30 inspektora rada.

INFORMATIVNE KAMPANJE NA TEMU TRGOVINA DJECOM U BOSNI I HERCEGOVINI

Jedna od aktivnosti projekta Vijeća Evrope [Prevenција i borba protiv trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini](#) je i dodjela bespovratnih sredstava za nevladine organizacije sa ciljem implementacije kampanja podizanja svijesti na temu trgovine ljudima. Nevladine organizacije „Novi put“ i „Međunarodni fond solidarnosti EMMAUS“ provele su **dvije kampanje za podizanje svijesti o trgovini djecom u BiH**. Kroz javne rasprave (5), ulične akcije (10 od kojih 6 akcija među romskom populacijom), kreirane video materijale ([video „Novi put“](#) i [video MFS-EMMAUS](#) – preko 100.000 pregleda i 3 kraća videa – 28.700 pregleda), konferencije, kampanje na društvenim mrežama, distribuciju promotivnih materijala (11.500 letaka i 5.222 postera) te prezentiranje letaka i postera na društvenim mrežama (40.300 pregleda i 253 reakcije), nevladine organizacije "Novi put" i "MFS EMMAUS" uspjele su animirati širu javnost, podijeliti korisne informacije o ovom fenomenu koji sve više uzima maha. [Radio džingl](#)⁴ o prisilnim brakovima emitovan je 360 puta na 5 radio stanica, dok je vizual za džingl na društvenim mrežama vidjelo 15.500 osoba.

U okviru projekta „[Prevenција i borba protiv trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini](#)“, Vijeće Evrope je pokrenulo još jedan poziv za dodjelu grantova za nevladine organizacije, za realizaciju još jedne, treće kampanje podizanja svijesti na temu trgovine djecom u BiH. Realizacija kampanje je planirana u periodu februar – juli 2022. godine.

⁴ [European Resource Center - EURC - Radio jingle - "Prevenција i borba protiv trgovine ljudima u BiH" | Facebook](#)

PROJEKAT VIJEĆA EVROPE OBJAVIO STUDIJU O TRGOVINI DJECOM I SMJERNICE ZA ZAŠTITU PRIVATNOG ŽIVOTA I LIČNIH PODATAKA ŽRTAVA TRGOVINE LJUDIMA U BOSNI I HERCEGOVINI

U skladu sa preporukama Grupe eksperata za borbu protiv trgovine ljudima (GRETA), koje se tiču prevencije trgovine djecom i zaštite privatnog života i identiteta žrtava trgovine ljudima, projekat Vijeća Evrope „Prevencija i borba protiv trgovine ljudima u BiH“ izradio je i objavio [Studiju o fenomenu trgovine djecom](#) i [Smjernice za zaštitu privatnog života i ličnih podataka svih žrtava trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini](#).

Studija o trgovini djecom ističe niz nedostataka i predlaže akcije usmjerene na poboljšanje prevencije trgovine djecom, identifikaciju potencijalnih žrtava među djecom i njihovu zaštitu, te procesuiranje slučajeva trgovine djecom. Fokus je stavljen na jačanje koherentnosti politika i planova, te na poboljšanje koordinacije, kao i kapaciteta institucija, centara za socijalnu skrb i drugih stručnjaka, kako bi socijalni i krivični odgovori na trgovinu djecom u zemlji postali efikasniji.

Smjernice za zaštitu ličnih podataka će pomoći svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini da razviju i usvoje instrumente za poboljšanje zaštite privatnog života i ličnih podataka žrtava trgovine ljudima. Smjernice su također namijenjene profesionalcima koji se bave žrtvama trgovine ljudima, uključujući i medije koji pružaju informacije, kako bi se spriječile moguće štetne posljedice po žrtve i njihove obitelji.

OBUKE NA TEMU ZAŠTITE PRIVATNOG ŽIVOTA I LIČNIH PODATAKA ŽRTAVA TRGOVINE LJUDIMA

U skladu sa preporukom grupe eksperata za borbu protiv trgovine ljudima Vijeća Evrope (GRETA) te u saradnji sa Ministarstvom sigurnosti Bosne i Hercegovine i Državnim koordinatom za borbu protiv trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini, Koordinatorom za borbu protiv trgovine ljudima u Republici Srpskoj (RS), i Centrima za obuku sudija i tužilaca RS i Federacije Bosne i Hercegovine (FBiH), u periodu juni-septembar 2021. godine, Evropska unija i Vijeće Evrope su organizovali **pet obuka** na temu “**Zaštita privatnog života i ličnih podataka žrtava trgovine ljudima**”.

Prve četiri obuke, organizovane 24. i 25. juna u Tarčinu i 15. i 16. jula u Banja Luci, okupile su 65 učesnika, među kojima članove koordinacionih timova FBiH, RS i Brčko distrikta za borbu protiv trgovine ljudima, nosioce pravosudnih funkcija, predstavnike agencija za provedbu zakona, predstavnike institucija socijalne zaštite, obrazovanja, zdravstva i nevladinog sektora, a sve u cilju jačanja kapaciteta svih relevantnih profesionalaca i poboljšanja procesa identifikacije i zaštite, kao i pružanja pomoći žrtvama trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini.

Peti trening, sa naglaskom na etičkom novinarstvu, koji je održan u Sarajevu 30. septembra, okupio je trinaest profesionalaca – novinara/ki, službenika/ca za odnose sa javnošću i predstavnika/ca tužilaštva – koji su povećali znanja o izazovima vezanim za zaštitu prava na privatnost žrtava trgovine ljudima i zaštitu ličnih podataka u medijima.

OBILJEŽAVANJE EVROPSKOG DANA BORBE PROTIV TRGOVINE LJUDIMA - PRESS KONFERENCIJA I OKRUGLI STO NA TEMU TRGOVINA LJUDIMA U SVRHU RADNE EKSPLOATACIJE

Povodom Evropskog dana borbe protiv trgovine ljudima, 18. oktobra, u Sarajevu, u okviru zajedničkog programa Evropske unije i Vijeća Evrope HF20 „Prevenција i borba protiv trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini“, u saradnji sa Ministarstvom sigurnosti i Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine, organizovao je press konferenciju nakon koje je upriličen Okrugli sto. Na press konferenciji su se obratili predstavnici Ministarstva sigurnosti, Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, te Vijeća Evrope i Evropske unije u BiH, naglašavajući da je trgovina ljudima u svrhu radne eksploatacije u porastu, pa da čak u nekim zemljama postaje i dominantni oblik eksploatacije.⁵ Tokom rada Okruglog stola na temu trgovina ljudima u svrhu radne eksploatacije, 38 učesnika imalo je priliku razgovarati o nalazima studije *Trgovina ljudima u svrhu radne eksploatacije* koju je izradio projekat. Predstavnici devet medija popratilo su događaj.

⁵ See <https://rm.coe.int/hf20-phenomenon-child-trafficking-bos/1680a39c0cee>

REGIONALNA KONFERENCIJA NA TEMU TRGOVINA DJECOM

Regionalna konferencija "[Zajedničko preduzimanje mjera tokom krize: Zaštita djece od trgovine i eksploatacije na Zapadnom Balkanu](#)", organizovane u okviru zajedničkog programa Evropske unije i Vijeća Evrope "Horizontal Facility za Zapadni Balkan i Tursku 2019-2022", 22. i 23. juna 2021. godine, okupila je više od 130 učesnika iz više od 15 zemalja. Na regionalnoj konferenciji predstavljena je studija Vijeća Evrope o trgovini djecom u Bosni i Hercegovini, raspravljalo se o uticaju lokalnih mjera za borbu protiv trgovine djecom na suzbijanje trgovanja djecom, definirala su se područja za poboljšanje kroz izgradnju kapaciteta, koordinaciju i saradnju, kao i naglašena održiva rješenja koja se bave temeljnim uzrocima iskorištavanja i trgovine djecom.

Kako su zaključili učesnici konferencije nakon **plenarne sjednice** koja je održana prvi dan, trgovina djecom u regiji zapadnog Balkana nastavila je rasti, unatoč brojnim zakonodavnim i praktičnim mjerama poduzetim tokom godina te da je pandemija COVID-19 učinila djecu još ranjivijom na trgovinu ljudima, zbog rastuće ekonomske nesigurnosti, nezaposlenosti i ograničenja kretanja.

Tri Okrugla stola koja su organizovana drugi dan konferencije, na tri različite teme ((1) *Suzbijanje trgovine djecom kao oblika rodno zasnovanog nasilja*; (2) *Zaštita djece migranata od trgovine ljudima*; i (3) *Ukazivanje na faktore koji dovode do trgovine djecom u svrhu radne eksploatacije i prisilnih usluga, prisilnog prosjačenja i prisilnih kriminalnih aktivnosti*), dala su priliku učesnicima da raspravljaju o konkretnim aspektima trgovine djecom te da razmijene iskustva zemalja iz okruženja.

See <https://rm.coe.int/hf20-phenomenon-child-trafficking-bos/1680a39c0cee>

OBUKA ZA PRAVNE STRUČNJAKE NA TEMU TRGOVINA DJECOM (U SKLOPU GODIŠNJEG SAVJETOVANJA TUŽILACA, ORGANIZOVANOG U NEUMU)

U okviru XIV Stručnog savjetovanja tužilaca, s ciljem podizanja svijesti relevantnih stručnjaka u vezi sa ranjivošću djece na trgovinu ljudima i poštivanjem prava djece-žrtava, zajednički projekat Evropske unije i Vijeća Evrope „[Prevenција i borba protiv trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini](#)“ proveo je obuku za pravne stručnjake na temu trgovine djecom. Trideset profesionalaca povećalo je svoje kapacitete za otkrivanje, identifikaciju, istragu, procesuiranje i osuđivanje slučajeva trgovine ljudima i zaštitu prava žrtava u skladu sa standardima [Konvencije Vijeća Evrope u borbi protiv trgovine ljudima](#).

Osim predstavljanja istraživanja o [fenomenu trgovine djecom u Bosni i Hercegovini](#), koje je realizirano u okviru ovog projekta kao odgovor na preporuku [Grupe stručnjaka Vijeća Evrope za borbu protiv trgovine ljudima \(GRETA\)](#), učesnici su razgovarali o trgovini ljudima u digitalnom okruženju, odgovoru sistema kaznenog pravosuđa na trgovinu ljudima, o trgovini djecom kao obliku rodno zasnovanog nasilja i saslušanju djece žrtava iskorištavanja i trgovine ljudima.

DONACIJA IT OPREME ZA ŠEST ORGANIZACIJA CIVILNOG DRUŠTVA KOJE PRUŽAJU DIREKTNU PODRŠKU ŽRTVAMA TRGOVINE LJUDIMA

Šesnaest laptopa uručeno je organizacijama civilnog društva (ukupno njih šest) koje pružaju pomoć i siguran smještaj žrtvama trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini. Opremu je obezbijedio zajednički projekat Evropske unije i Vijeća Evrope „[Prevenција i borba protiv trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini](#)“. Laptopi su donirani MFS-EMMAUS-u, Udruženju Medica Zenica, Fondaciji Lara te udruženjima Budućnost Modriča, Žena BiH Mostar i Vaša Prava BiH. Donacija će pomoći nevladinim organizacijama u efikasnijem djelovanju, a poboljšati će i pristup informacijama žrtvama koje su smještene u skloništimama i njihovu eventualnu reintegraciju.

Bojana Urumova, šefica Ureda Vijeća Evrope u Sarajevu, sastala se sa predstavnicom jedne od nevladinih organizacija koje su dobile donaciju, Amelom Efendić, voditeljicom skloništa za žrtve trgovine ljudima nevladine organizacije MFS-EMMAUS, 11. oktobra 2021. godine. Razgovarale su o trenutnoj situaciji u području trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini, kao i mogućnostima za daljnju saradnju između projekta i nevladine organizacije MFS-EMMAUS. Urumova je naglasila da zahvaljujući angažmanu i zalaganju nevladinih organizacija, Vijeće Evrope ima priliku pružiti konkretniju pomoć žrtvama trgovine ljudima.

DRŽAVNI KOORDINATOR ZA BORBU PROTIV TRGOVINE LJUDIMA I ILEGALNE MIGRACIJE U BIH

Ministarstvo sigurnosti BiH
Trg BiH
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

Tel.: +387 33 492 455
+387 33 492 452
+387 33 492 420
+387 33 710 530
Fax: +387 33 710 531
e-mail@ureddk@msb.gov.ba

osce Organization for Security and
Co-operation in Europe
Mission to Bosnia and Herzegovina

Misija OSCE-a u BiH je podržala izradu ovog materijala.
Svako gledište, izjava ili mišljenje, izraženo u ovoj publikaciji, a za koje nije izričito naznačeno da potiče iz Misije OSCE-a u BiH,
ne odražava nužno zvaničnu politiku Misije OSCE-a u BiH.